

Ο ΞΑΝΘΙΩΤΗΣ ΑΓΙΑΝ ΤΟΠΟΥΖΛΟΥ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΑΓΑ ΜΙΡ-Ι ΑΛΕΜ

**İSKEÇE'Lİ AYAN TORUZLU MUSTAFA AĞA MİR-Î ALEM
(1735-1828)**

ΓΙΩΡΓΟΣ Φ. ΜΠΑΤΖΑΚΙΔΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΗΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2025

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία διερευνά τη ζωή και το έργο του İskeçe'li Ayan Toruzlu Mustafa Ağa Mir-î Alem, προεστού και αξιωματούχου της Ύστερης περιόδου της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, προερχόμενος από μια σεβάσμια οικογένεια με καταγωγή από την İskeçe (σημ. Ξάνθη), καθώς και του γιου του İskeçe'li Toruzlu Rif'at Mir-î Alemzâde ποιητή επί Σουλτάνου Μαχμούτ Β' (1808–1839). Οι Toruzlu Mustafa Ağa και Rif'at Mir-î Alemzâde αντιπροσωπεύουν δυο γενιές Οθωμανών ελίτ από την Ξάνθη, που δραστηριοποιήθηκαν σε πολιτικό και πολιτιστικό επίπεδο κατά τη μεταβατική περίοδο προς τον εκσυγχρονισμό της οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Τούτη η έρευνα είναι βασισμένη σε ακαδημαϊκές πηγές, επιστημονικές δημοσιεύσεις από το Academia.edu και από τα Πρωθυπουργικά Οθωμανικά Αρχεία (B.O.A.) στην Άγκυρα και επικεντρώνεται στην καταγραφή της συμβολής τους μέσω των πρωτογενών πηγών και αναλύει τον πολιτικό, κοινωνικό και πολιτισμικό αντίκτυπο των δύο προσώπων στο πλαίσιο των μεταρρυθμίσεων της εποχής κατά την ύστερη οθωμανική περίοδο.

Έτσι λοιπόν, θα σας παρουσιάσω για πρώτη φορά στην ιστορία της Ξάνθης, τον πιο υψηλόβαθμο (γέννημα θρέμμα) Ξανθιώτη Οθωμανό αξιωματούχο, που πέρασε το κατώφλι της Υψηλής Πύλης, πλησίασε πολύ κοντά στους σουλτάνους της εποχής του και θάφτηκε εν τέλει σ ένα από τα πιο σημαντικά νεκροταφεία της Κωνσταντινούπολης (İstanbul).

Η Ίσκεζε (Ξάνθη) στον 18ο–19ο Αιώνα.

Ήδη από τα τέλη του 18^{ου} αιώνα, όταν η Ξάνθη δεν ήταν ακόμη πρωτεύουσα (Kaza) του Νομού, αλλά η Γενισέα (Yenice-i Karasu Kazasi) που ήταν τμήμα του Βιλαετίου της Θεσσαλονίκης (Selanik Vilayet), αρκετές ισχυρές οικογένειες αριστοκρατών Οθωμανών εγκαταλείπουν σταδιακά την Γενισέα σε δύο φάσεις για να εγκατασταθούν στην Ξάνθη (1790-1806) και (1806-1837), οι μετακινήσεις ολοκληρώνονται στο 1856 (Χ. Μελκίδη, Τα Οθωμανικά Μνημεία της Ξάνθης, Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος 2008, κεφ.2δ, σελ. 147-148).

Η Ξάνθη λόγω του πλούτου που φέρνει ο καπνός, σημειώνει μια τεράστια οικονομική ανάπτυξη με πολλά μεγάλα και μικρά μαγαζιά, μύλους, εργοστάσια αλεύρου, χάνια-πανδοχεία, λουτρά, φούρνους, βυρσοδεψία, κεραμοποιία, τελωνεία κ.α. (S.V.S. Salname-i Vilayet-i Selanik sene 1287/1870-71, σελ. 88). Επίσης, η Ίσκεζε/Ξάνθη ως τμήμα του Βιλαετίου της Αδριανούπολης (Edirne Vilayeti) πλέον, διαδραμάτισε στρατηγικό ρόλο λόγω της γεωγραφικής της θέσης. Αναφορές σε οθωμανικά φορολογικά αρχεία (B.O.A., Tahrir Defterleri, No: 1673) καταγράφουν με έμφαση την οικονομική της σημασία κυρίως λόγω του καπνού και του εμπορίου. Η Ίσκεζε, σημερινή Ξάνθη, ήταν κέντρο εμπορίου σύμφωνα με τις πηγές των οθωμανικών αρχείων και κέντρο πολιτισμού στη Δυτική Θράκη όπου ως τμήμα της Οθωμανικής Ρούμελης, διαδραμάτισε ρόλο στη διακυβέρνηση και τον πολιτισμό (βλ. Faroqhi, 2006).

Ο Τίτλος Mir-î Alem

Ο τίτλος Mir-î Alem (σημαιοφόρος της Αυτοκρατορίας) απονεμόταν σε αξιωματούχους υψηλής κοινωνικής θέσης. Σύμφωνα με τον HeathLowry (2003), ο ρόλος περιλάμβανε τελετουργικές και στρατιωτικές αρμοδιότητες. Πιο συγκεκριμένα, το αξίωμα του Mir-î Alem αφορούσε κυρίως την διαχείριση των ιερών αντικειμένων μέσα στην αυτοκρατορική αυλή, όπως τα λάβαρα (σημαίες) των Οθωμανών (İnalçik, 1973). Ο Mustafa Ağa ανήκε στην τοπική αριστοκρατία (ελίτ) της İskeçe/Ξάνθης και κατείχε το αξίωμα αυτό. Ο συμβολικός τίτλος του Mir-î Alem έχει χρησιμοποιηθεί ως πολιτικός και στρατιωτικός τίτλος από την εποχή των Σελτζούκων, αποτελείται από τις λέξεις mîr, τη συντομογραφία του αραβικού εμίρη, και alem (λάβαρα, σημαία) (emîr-ü'l-alem → emîr-i alem → mîr-i alem). Η λέξη liva και η λέξη râgâ έχουν το ίδιο νόημα με τον κόσμο, στις ισλαμικές ιστορικές πηγές, καταγράφεται ότι η λέξη liva χρησιμοποιήθηκε κυρίως μέχρι την κατάκτηση του Haybar (7/628). Ο Ibn Sa'd δηλώνει επίσης, ότι δεν συναντήθηκε η λέξη râgâ πριν από αυτή την ημερομηνία (*et-Tabakât*, II, 106). Στις περιόδους πριν από τους Σελτζούκους φαίνεται ότι το Sâhibü'l-livâ / Sâhibü'r-râgâ η λέξη χρησιμοποιείται για το Mir-î Alem. Από πολύ νωρίς όμως, ο Προφήτης Μοχάμεντ (ειρήνη σε αυτόν) αναφερόταν στον Hamza/Χάμζα που τον διόρισε ως sâhibül-liva, να κρατά δηλαδή το λάβαρο του Ισλάμ (Abdal-Hayal-Kettânî, II, 79). Μαθαίνουμε λοιπόν από τις πηγές, ότι οι mîr-i alem κρατούσαν ως τελετουργικό το λάβαρο των Σελτζούκων σουλτάνων, έτσι διατηρήθηκε μια παράδοση αιώνων που συνεχίστηκε όπως φαίνεται και από τους Οθωμανούς (Abdülkerim Ozaydın, *İslam Ansiklopedisi* 2020 No 123-124

İSKEÇE' Lİ AYAN TOPUZLU MUSTAFA AĞA MİR-İ ALEM (1735-1828).

Σύμφωνα λοιπόν με την έρευνά μου, ο Μουσταφά Αγά γεννήθηκε στην Ισκέτσε/Ξάνθη το 1735 και είναι γόνος της αρχαίας και σεβάσμιας οικογένειας του οίκου των Τοπουζλού. Όπως αναφέρεται στην ταφική του στήλη με πολλή περηφάνια, ο μακρινός του πρόγονος τον οποίο αποκαλεί προπροπάππου του, πολέμησε στην άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453. Ο Μουσταφά Αγά ως Αγιάν/Προεστός, ενίσχυσε την υποδομή της Ισκέτσε/Ξάνθη, χρηματοδοτώντας τζαμιά και δημόσιες δομές (Özkaya, 1985). Από το Β.Ο.Α. (C.DH 132/6543), προκύπτει ότι ο İskeçe'li Ayan Topuzlu Mustafa Ağa διορίστηκε Mir-î Alem το 1795. Η δράση του συνδέθηκε με την ενίσχυση της οθωμανικής διοίκησης στη Θράκη που ως Ξανθιώτης γνώριζε καλά. Ωστόσο, η συμμετοχή του στην καταστολή αντιφρονούντων ομάδων, όπως καταγράφεται σε έγγραφα του Βουλγαρικού Εθνικού Ιστορικού Αρχείου (BNIA, Φ. 23-K-1892), δείχνει τη διττή φύση της εξουσίας του. Φαίνεται πως υπήρχε η ανάμειξή του σε θέματα στρατηγικής και συνέβαλε ενεργά στη διοίκηση ως τοπικός ηγέτης, υποστήριξε την κεντρική πολιτική του Μαχμούτ Β'. Αρχαιακές πηγές από το Βελιγράδι (BOA) αναφέρουν τη συμμετοχή του σε έργα υποδομής (Demirel, 2018, Academia.edu). Σύμφωνα με μια άλλη μελέτη αυτή του Mehmet Mert Sunar στο Academia.edu (2018), υποστηρίζει πως ο Mustafa Ağa χρησιμοποίησε οικονομικούς πόρους από την διοικητική του περιφέρεια, για την υποστήριξη του Μαχμούτ Β' κατά των Γενίτσαρων. Σύγχρονες μελέτες αναλύουν την αλληλεπίδραση ποίησης και πολιτικής υπό τον Μαχμούτ Β', ενώ νέες έρευνες μέσα από τα Οθωμανικά αρχεία, προσφέρουν πλαίσιο για την κατανόηση της εποχής (βλέπε Λεωνίδας Μοίρας, Η Ελληνική επανάσταση μέσα από τα μάτια των Οθωμανών, Εκδόσεις Τόπος, Αθήνα 2020). Ο Μαχμούτ Β' αντιμετώπισε βαθιές κοινωνικοπολιτικές ανακατατάξεις και προώθησε σημαντικές μεταρρυθμίσεις (κατάργηση των Γενιτσάρων, κεντρικοποίηση), αυτές οι αλλαγές επηρέασαν πολύ έντονα τη γραφειοκρατία της κεντρικής διοίκησης καθώς και την λογοτεχνία της εποχής που χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο για προπαγάνδα υπέρ του Σουλτάνου Μαχμούτ Β' (βλ. ποιητής της μεταρρύθμισης İskeçe'li Topuzlu Rif'at Mir-î Alemzade).

**ΪΣΚΕΨΕ΄ΛΙ ΤΟΡΟΥΖΛΟΥ ΡΙΦ΄ΑΤ ΜΪΡ-Ϊ ΑΛΕΜΖΑΔΕ Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΤΗΣ
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ(1805 – 1835)**

Ο Ισκέτσελι (Ξανθιώτης) Τοπουζλού Ριφάτ Μίρι Αλέμζαντέ (Ϊskeψe΄li Toruzlu Rif΄at Mir-i Alemzade) γεννήθηκε στην Ξάνθη 1805 και το πραγματικό του όνομα είναι Χαλήλ Ιμπραχίμ (Halil İbrahim). Το Ριφάτ είναι το ψευδώνυμό του και με αυτό το όνομα έχει γίνει ξακουστός ως ο ποιητής της μεταρρύθμισης. Ο Ριφάτ είναι γιός του Τοπουζλού Μουσταφά Αγά από την Ξάνθη και έγινε γνωστός ως Αλεμζαντέ εξαιτίας του πατέρα του (Αλεμζαντέ=που σημαίνει ο γιος του Μίρι Αλέμ). Σε νεαρή ηλικία σπούδασε στον Μεντρεσέ της Ξάνθης και μετέπειτα εκπαιδεύτηκε στην Κωνσταντινούπολη. Ο Rif΄at εκπαιδεύτηκε στην παλαιά λογοτεχνική παράδοση (Divan-i Edebiyatı) αλλά επηρεάστηκε από δυτικές τάσεις. Το Β.Ο.Α. (İ.MSM 245/6789) αναφέρει την υποστήριξή του από το παλάτι. Το ποιητικό του έργο, όπως το Gülşen-i Hürremî που είναι περισσότερο γνωστό ως Sûrnâme-i Rif΄at, αντανακλά τη δίνη μεταξύ παραδοσιακών αξιών και μοντέρνων ιδεών, χαρακτηριστικό της εποχής του Μαχμούτ Β΄ (Arslan Mehmet 2008. Osmanlı Saray Düğünleri ve Şenlikleri I. Manzum Surnameler. İstanbul. Çamlıca Yay). Ο Ριφάτ Αλεμζαντέ υπηρέτησε σε σημαντικά επίπεδα του κράτους κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Σουλτάνου Μαχμούτ Β΄.Ενώ ήταν επικεφαλής του αυτοκρατορικού συμβουλίου (Divan-i hümayun beylikçiliğinde) παντρεύτηκε την ποιήτρια Nesîbe Safvet Hanım, κόρη του MuhibEfenđi, (Abdurrahim Muhib Efenđi, ο οποίος υπηρέτησε ως πρεσβευτής στο Παρίσι, υπουργός του tabhâne-i âmire, ταμίας defter eminliđi görevlerinde). Το 1834, έγινε μουλάς του Hanâs-ı Rafî'a Kazâsi. Πέθανε όμως το 1251/1835, πριν προλάβει να ολοκληρώσει τη θητεία του ως (Mevleviyget). Το ποιητικό του έργο αποτελείται από 1094 δίστιχα και γράφτηκε στον έμμετρο στίχο (mesnevi) και περιγράφει ιδιαίτερα τα γεγονότα της περιόδου του Μαχμούτ Β΄. Στην αρχή του έργου του, υπάρχουν 6 εγκωμιαστικά και επαινετικά συγγράμματα διαφορετικών ποιητών. Επιπλέον, υπάρχουν εννέα Μουχαμέδες και έξι στροφές, όπου η κάθε μια αποτελείται από πέντε ρήτρες, υπό τον τίτλο «Hürde» σε διάφορα μέρη του έργου. Η χρονολογία που μας δίνεται στο τέλος του έργου είναι 1247/1831-2.

Τα γνωστά έργα του.

1. **Gülşen-i Hurremî:** Το έργο, γνωστό και ως *Rif'at Sûr-nâme*, είναι ένα έμμετρο έργο 818 δίστιχων γραμμένο το 1834 με τη μορφή μεσνεβί (*mesnevi*), που περιγράφει τους γάμους της Sâliha Sultan, κόρης του Σουλτάνου Μαχμούτ Β' (Mahmûd II), και του Στρατάρχη του Τοπχανέ Χαλίλ Ριφάτ Πασά (Tophane Müsiri Halil Rif'at Paşa). Στο έργο, τα γεγονότα στο γάμο δίνονται μέσα από 47 τίτλους. Υπάρχουν επίσης δύο τραγούδια στο έργο και έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η λεπτομερής περιγραφή του ποιητή κατά την διάρκεια της δεξίωσης που είναι παρόν σε όλες τις μέρες της γαμήλιας τελετής. Το έργο αυτό εκδόθηκε από τους Mehmet Arslan (İstanbul 2008) και Hatice Aynur (Cambridge 1995-1997).

2. **Âyne-i Zafer:** Αυτό το στιχουργικό έργο, το οποίο πιστεύω πως είναι από τα πιο σημαντικά, αφορά τη στάση του Σουλτάνου Μαχμούτ Β' (Mahmûd II) για τα γεγονότα εκείνης της εποχής και εννοώ για τις εξεγέρσεις που ξέσπασαν στην αυτοκρατορία και αποτελείται από 107 σελίδες. Η ακριβής χρονολογία δεν φαίνεται να υπάρχει στην αφήγηση των γεγονότων. Η αφήγηση ξεκινά με τον Οθωμανό - Ιρανικό πόλεμο και την εξέγερση του Βαλή της Βαγδάτης Νταβούτ Πασά, η εξέγερση και εν τέλει η κατάργηση των Λεβεντών, την απομάκρυνση του Σώματος των Γενιτσάρων, την εξέγερση του Μαχμούτ και του Μουσταφά πασά από τα Σκόδρα, την ιστορία των Αββασιδών Χαλίφηδων και των Καρματίων, την εξέγερση των Ουαχαμπί, τις εξεγέρσεις Τζελάλι, για τον Γυλίκουλου Σουλεϊμάν Αγά ένας εκ των προυχόντων της Ανατολικής Ρωμυλίας, για τον προύχοντα Τζιλεσίζογλου, για τον Ομερμπετζαντέ Τουρνατζίμπασι Εσάτ Μπέη, για τις εξεγέρσεις του Καλιοντζού Αλή Αγά καθώς και του Τούτζζούογλου Μεμίς Αγά, την εξέγερση του Ταχίρ Ομέρ, για την εξέγερση του Τεπελενλή Αλή Πασά κυβερνήτη των Ιωαννίνων καθώς και για την δολοφονία του Πασόμπεη, για την ιστορία του Κεστασέμπ και της Ρουσέν που τον πρόδωσαν, την ιστορία του Νουσιρεβάν και του Κυβερνήτη του που τον πρόδωσαν, η τιμωρία των υπουργών με το όνομα Οσμάν, Χαμίντ και Μουχαμέντ, είναι τα ιστορικά γεγονότα και οι ιστορίες σε τούτο το έργο.

(Κοç, Hamza, B.Kesik, M.Büyükkada (2019). *II. Mahmut Dönemine Ayna Tutan Bir Eser İskeçeli Rif'at'in Âyine-i Zafer'i (Şekilve Muhteva Özellikleri –Tenkitli Metin)* Ankara: Akçağ Yay).

3. *Muretteb-i Dîvân*: Αν και αναφέρεται στις πηγές, δυστυχώς, δεν έχει βρεθεί αντίγραφο.

Ο İskeçeli Topuzlu Rif'at Mîr-i Alem-zâde λοιπόν, είναι συγγραφέας τριών ποιητικών έργων και πολλές πηγές τον επαινούν για τα ποιήματά του, συγκεκριμένα είναι γνωστό ότι το *Âyne-i Zafer* και το *Gülşen-i Hurremî*, παρουσιάστηκαν στον Σουλτάνο Μαχμούτ Β΄ και εκτιμήθηκαν δεόντως από αυτόν. Στο μεν πρώτο, διότι υπάρχει ξεκάθαρα ο θυμός και η αγανάκτηση του Μαχμούτ Β΄ από τις πολλές εξεγέρσεις, τις προδοσίες, την αδράνεια και την αδιαφορία των υψηλόβαθμων Οθωμανών αξιωματούχων που τον είχαν κυριολεκτικά εξοργίσει (Η Οργή του Σουλτάνου "Αυτόγραφα διατάγματα του Μαχμούτ Β΄ το 1821", Ηλίας Κολοβός, Σουκρού Ιλιτζάκ, Μοχάμαντ Σχαριάτ Πεναχί, Ε.Α.Π. 2021). Και στο δε δεύτερο καθώς οι απεικονίσεις του μέσω της ποίησης στο *Gülşen-i Hurremî*, είναι εξαιρετικά ζωντανές και λεπτομερείς.

Όπως αντιλαμβάνεστε, ο Ξανθιώτης Ριφάτ Αλεμζαντέ ήταν μια σπουδαία προσωπικότητα που έφτασε πολύ κοντά στον Σουλτάνο Μαχμούτ Β΄ με τις θέσεις που κατείχε στην Υψηλή Πύλη και ήταν ένας από τους ελάχιστους Ξανθιώτες Οθωμανούς αξιωματούχους που το κατάφεραν αυτό. Δυστυχώς όμως, απεβίωσε σχετικά νωρίς και δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει το έργο του.

Αυτή ήταν λοιπόν η ιστορία του Τοπουζλού Μουσταφά Αγά και του γιού του Ριφάτ Αλεμζαντέ και των ρόλων που διαδραμάτισαν σε μια ιδιαίτερα σημαντική καμπή της Οθωμανικής αυτοκρατορίας στην εποχή όπου έζησαν.

Θα αναρωτιέται κανείς εάν υπάρχουν ακόμη και σήμερα απόγονοι του Μουσταφά Αγά της οικογένειας Τοπουζλού στην πόλη της Ξάνθης και έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον η συνέχεια. Πράγματι, στην πόλη μας παρέμεινε ίχνος του οίκου των Τοπουζλού και συγκεκριμένα τα θεμέλια που έχει χτιστεί η Εθνική Τράπεζα επί της οδού Γ. Σταύρου, ήταν αυτά όπου παλαιότερα στέκονταν το αρχοντικό κονάκι της οικογένειας του Τοπουζλού Ταχσίν Μπέη (**Topuzlu Tahsin Bey**). Σήμερα, ο τελευταίος απόγονος εν ζωή είναι ο Τοπουζλού Σαφέτ Μπέη (**Topuzlu Saffet Bey**) ιδιοκτήτη του ιστορικού ξενοδοχείου Ρουαγιάλ, μετέπειτα Παλλάς και Λούξ, στην ίδια οδό και ανήκε στον πατέρα του Ενβέρ Τοπουζλού Μπέη (**Enver Topuzlu Bey**), όπου με τη σειρά του το είχε κληρονομήσει από τον πατέρα του Ρεσίτ Τοπουζλού Μπέη (**Reşit Topuzlu Bey**), παππού του Σαφέτ Μπέη.

ΕΠΑΝΩ. ΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΡΟΥΑΓΙΑΛ, ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ ΠΑΛΛΑΣ ΚΑΙ ΛΟΥΞ.
ΚΑΤΩ. ΑΠΟ ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟ
ΔΕΞΙΑ ΤΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΡΟΥΑΓΙΑΛ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΤΟΠΟΥΖΛΟΥ.

(Οι φωτογραφίες είναι από το αρχείο του Μανώλη Χούμα).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

Ο İskeçe'li Toruzlu Mustafa Ağa Mir-î Alem καθώς και ο γιός του İskeçe'li Toruzlu Rif'at Mir-î Alemzade, ενσαρκώνουν τη διπλή διάσταση της οθωμανικής κοινωνίας, η μία πρακτική και διοικητική και η άλλη πολιτιστική και συμβολική. Από την μία έχουμε τον πατέρα Μουσταφά Αγά, που εκπροσωπούσε την παλαιά Οθωμανική αριστοκρατική ελίτ των προυχόντων και των υψηλόβαθμων αξιωματούχων και από την άλλη έχουμε τον γιό που εκπροσωπεί την νεωτερική πολιτιστική κουλτούρα με ξεκάθαρη την Δυτική επιρροή, την αξιοποίηση δηλαδή, της δύναμης που παράγεται μέσα από την εργαλειοποίηση της λογοτεχνίας και συγκεκριμένα της ποίησης. Η ποίηση συνδέεται με την πολιτική, διότι πολύ συχνά λειτουργούσε ως μέσο πολιτικής έκφρασης.

Σύμφωνα λοιπόν με έγγραφα από τα οθωμανικά μητρώα (Ayniyat defteri), η αυτοκρατορική κυβέρνηση παρακολουθούσε την πολιτιστική παραγωγή για να ελέγξει αντιφρονούντες.

Ο Rif'at, ως γιος αξιωματούχου, πιθανόν να διατήρησε ισορροπία μεταξύ της ποιητικής ελευθερίας και των αυτοκρατορικών προσδοκιών. Ο γιος επέκτεινε την επιρροή της οικογένειας σε λογοτεχνικούς κύκλους της Κωνσταντινούπολης (βλ. B.O.A., A.MKT.NZD 345/89). Οι Toruzlu συνέβαλαν στη διατήρηση της αυτοκρατορικής ιδεολογίας μέσω πολιτικής και πολιτισμού.

Σήμερα, πολλοί απόγονοι του αρχαίου οίκου των Τοπουζλού υπάρχουν και ζούνε στην Κωνσταντινούπολη, αναρωτιέμαι, άραγε γνωρίζουν την σπουδαία κληρονομιά της ιστορίας της οικογένειας των προγόνων τους και το όνομα που "κουβαλούν"?

Με την έρευνα που διεξήγαγα όλον αυτόν τον καιρό, κατάφερα τελικά να εντοπίσω τον τάφο και το σημείο όπου θάφτηκε ο Ξανθιώτης Τοπουζλού Μουσταφά Αγά Μίρι Αλέμ. Είναι ίσως από τα πιο σημαντικά νεκροταφεία της Κωνσταντινούπολης, βρίσκεται στο Eyyüp Sultan Mezarlığı και συγκεκριμένα στον αύλειο χώρο του Κιουλλιγιέ της Μιχρισάχ Σουλτάν (Mihrişah Valide Sultan Haziresinde). (Arşiv, Gelişim Erzurum 25 Ocak, Osmanlı Mezartaşları Folklorü, Ferda TEMUR & Hayrullah SATILMIŞ, sayfa 18-19).

Η έρευνα υπογραμμίζει

- α) Την ιδιαίτερη σημασία των Οθωμανικών Αρχείων (Β.Ο.Α.) για τη μελέτη τοπικών αξιωματούχων.
- β) Την έρευνα μέσα στις Κτηματολογικές Εγγραφές (1721 εγγραφές για την Ελλάδα, 1847–1912).
- γ) Την μελέτη μέσα στα Οθωμανικά Φιρμάνια σχετικά με τη διαχείριση των βακουφικών κτημάτων.
- δ) Την επιτόπια έρευνα μέσα από τις Δικαστικές Αποφάσεις από τα θρησκευτικά δικαστήρια.
- ε) Την ανάγκη διεπιστημονικής προσέγγισης μεταξύ ιστορίας και λογοτεχνίας.

ΘΕΡΜΕΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στον αξιοσέβαστο συνεργάτη μου και Δάσκαλο του Ισλάμ, Απόφοιτου του Islamic University Of Medina της Σαουδικής Αραβίας με υποτροφία κ. Σεντάτ Καράνταγη (*Sayın Sedat Karadayi İlahiyatçı - Müderris*), για την αμέριστη βοήθειά του στις μεταφράσεις από την οθωμανική αραβογραφία στην παλαιοτουρκική γλώσσα.

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΤΑΦΙΚΗΣ ΣΤΗΛΗΣ

ΕΥΪΠ SULTAN ΜΙΗΡΪΣΑΗ VALΪDE SULTAN HAZIRESINDEN ΪSTANBUL.

(Arşiv, Gelişim Erzurum 25 Ocak, Osmanlı Mezartaşları Folklorü, Ferda TEMUR & Hayrullah SATILMIŞ, sayfa 18-19).

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΤΑΦΙΚΗΣ ΣΤΗΛΗΣ ΣΤΗΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

HÜVEL BÂKÎ

CEDDİ ÂLÂSI FETHİ CELİLİ KONSTANTİNİYYE MÜCAHİDİNDEN

OLUP DOKSAN ÜÇ EVLADA NAİLİYYETİYLE İŞTİHAR EDEN

İSKEÇE' Lİ MİR-İ ALEM TOPUZLUZADE EL HAC MUSTAFA AĞA' NIN

RUHUNA FATİHA

SENE 1244/1828

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ο ΑΙΩΝΙΟΣ (ΘΕΟΣ)

Ο ΜΑΚΡΙΝΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΟΝΟΣ ΗΤΑΝ ΕΝΑΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΠΟΥ

ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΣΤΗΝ ΕΝΔΟΞΗ ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

ΠΟΥ ΕΛΑΒΕ ΤΗΝ ΦΗΜΗ ΚΑΙ ΕΓΙΝΕ ΞΑΚΟΥΣΤΟΣ ΓΙΑ ΤΑ

ΕΝΕΝΗΝΤΑ ΤΡΙΑ (ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ) ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΑ

Ο ΞΑΝΘΙΩΤΗΣ ΜΙΡ-Ι ΑΛΕΜ ΤΟΠΟΥΖΛΟΥΖΑΝΤΕ ΕΛ ΧΑΤΖ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΑΓΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΥΧΗ ΤΟΥ (ΕΛ ΦΑΤΙΧΑ)

ΕΤΟΣ ΕΓΓΡΑΣ 1244/1828.

Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΤΑΦΙΚΗΣ ΣΤΗΛΗΣ

EYÜP SULTAN MİHRİŞAH VALİDE SULTAN HAZİRESİNDEN İSTANBUL.

(Arşiv, Gelişim Erzurum 25 Ocak, Osmanlı Mezartaşları Folklorü, Ferda TEMUR & Hayrullah SATILMIŞ, sayfa 18-19).

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ ΤΑΦΙΚΗΣ ΣΤΗΛΗΣ ΣΤΗΝ ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

HÜVEL BÂKÎ

DİRİĞ KİM PEDERİM HACI MUSTAFA AĞA

VEFAT ETTİ DEVLETDE İDİ MİR-İ ALEM

EĞERÇE SİNNİ GİBİ DOKSAN ÜÇ OLUP EVLADI

VELİ YİRMİ İKİ KALDI RİHLET ETTİĞİ DEM

KİMİ KAPUCUBAŞI KİMİSİ MÜDERRİSDİR

KİMİSİ LAYIK-I LÜTF-İ ŞAHEN-ŞEH-İ ÂLEM

NE FAİDE YİNE HÜKM-I KADER BULUP YERİNİ

FELEK DEDİKELRİ GADDARDAN GÖRÜLDÜ SİTEM

GÖZÜM YAŞIYLA DEDİM RİF'AT ANA TARİHİN

BIRAKTI ALEMİ GİTDİ BEHİŞTE MİR-İ ALEM

SENE 1244/1828.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ο ΑΙΩΝΙΟΣ (Ο ΘΕΟΣ)

ΑΛΙΜΟΝΟΝ ΠΟΙΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΟΠΟΙΗΘΕΙ ΓΙΑ ΠΑΤΕΡΑ ΤΟΝ ΧΑΤΖΗ ΜΟΥΣΤΑΦΑ
ΑΓΑ.

ΥΠΗΡΕΤΗΣΕ ΩΣ ΜΙΡΙ-ΑΛΕΜ ΣΤΗΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΟΤΑΝ ΠΕΘΑΝΕ.

ΜΟΛΟΝΟΤΙ ΗΤΑΝ ΣΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ ΤΩΝ ΕΝΕΝΗΝΤΑ ΤΡΙΩΝ ΕΤΩΝ, ΟΣΑ ΚΑΙ ΤΑ
(ΠΝΕΥΜΕΤΙΚΑ) ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ

ΟΤΑΝ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ, ΑΠΕΜΕΙΝΑΝ (ΕΝ ΖΩΗ) ΤΑ ΕΙΚΟΣΙ ΔΥΟ.

ΚΑΠΟΙΑ ΑΠΟ ΑΥΤΑ (ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ) ΕΓΙΝΑΝ ΚΑΠΟΥΤΖΟΥΜΠΑΣΙ, ΚΑΠΟΙΑ ΕΓΙΝΑΝ
ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

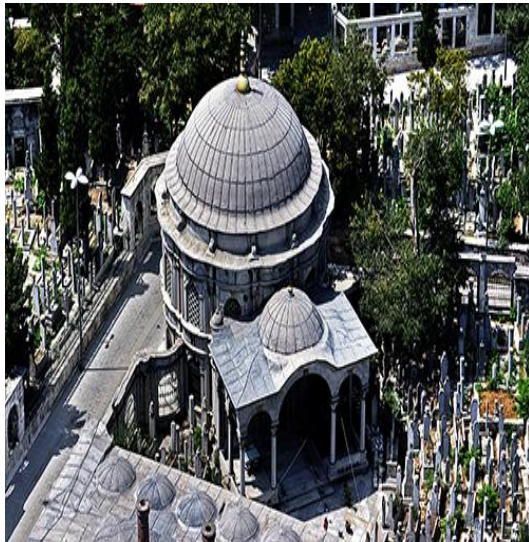
ΚΑΙ ΚΑΠΟΙΑ ΗΤΑΝ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΕΥΜΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΑΡΗΣ ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ ΤΩΝ ΣΟΥΛΤΑΝΩΝ.

ΤΙ ΑΞΙΑ ΕΧΟΥΝ ΟΜΩΣ ΟΛΑ ΑΥΤΑ! ΤΟ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟΝ ΦΥΓΕΙΝ ΑΔΥΝΑΤΟΝ.

Η ΜΟΙΡΑ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΣΚΛΗΡΗ ΚΑΙ ΑΔΙΚΗ ΚΑΙ ΔΕΝ ΧΑΡΙΖΕΤΑΙ (ΣΕ ΚΑΝΕΝΑΝ) ΣΤΟ ΝΑ ΠΡΟΣΒΑΛΛΕΙ.

ΜΕ ΒΟΥΡΚΩΜΕΝΑ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΜΟΥ, ΕΓΩ Ο ΡΙΦΑΤ, ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΑ ΤΗΝ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΑΠΟΧΩΡΗΣΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΚΑΙ ΚΑΤΕΛΕΙΞΕ ΣΤΟΝ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟ Ο ΜΙΡΙ-ΑΛΕΜ.

ΕΤΟΣ ΕΓΙΡΑΣ 1244/18

ΕΥÜP SULTAN MİHRİŞAH VALİDE SULTAN HAZİRESİNDEN İSTANBUL

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

İŞTİHAR= ΦΗΜΗ, ΔΙΑΣΗΜΟΤΗΣ

NAİL= ΑΠΟΛΑΒΩΝ, ΤΙΝΟΣ

MÜCAHİD= Ο ΑΓΩΝΙΖΟΜΕΝΟΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΙΣΛΑΜ

DİRİĞ= ΑΠΟΠΟΙΗΣΙΣ

EGERÇE= ΜΟΛΟΝΟΤΙ, ΚΑΙΤΟΙ, ΑΝ ΚΑΙ

VELİ= ΠΛΗΣΙΟΝ ΕΓΓΥΣ, ΚΗΔΕΜΩΝ

RİHLET= ΑΠΟΘΝΗΣΚΕΙΝ

LÜTF= ΕΥΜΕΝΕΙΑ, ΧΑΡΙΣ

ŞAHEN-ŞEH-İ= ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ, ΣΟΥΛΤΑΝΟΣ

HÜKÜM= ΑΠΟΦΑΣΗ, ΔΙΑΤΑΓΗ

ALEM= ΣΗΜΑΙΑ, ΛΑΒΑΡΟ & ÂLEM= ΚΟΣΜΟΣ

KADER= Η ΜΟΙΡΑ, ΤΟ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟΝ

FELEK= ΤΥΧΗ, ΜΟΙΡΑ, Ο ΚΟΣΜΟΣ

GADDAR= Ο ΤΑ ΑΔΙΚΑ ΠΡΑΤΤΕΙΝ, ΑΠΙΣΤΟΣ

SİTEM= ΠΡΟΣΒΟΛΗ, ΥΒΡΙΣ

BEHİŞT= ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΣ

CELİL= ΕΝΔΟΞΟΣ, ΜΕΓΑΣ

Η ΕΡΓΑΣΙΑ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ CHICAGO,

ΟΠΟΤΕ Η ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΠΑΡΑΠΕΜΠΕΤΑΙ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ.

